

Hållbar utveckling

MÅL

Social hållbarhet i form av:

välfärd • trygghet • vård • skola • omsorg
kultur • fritid • arbete • delaktighet

MEDEL

Ekonomisk hållbarhet i form av:

politiska beslut • ekonomisk balans
resurshushållning

VILLKOR

Ekologisk hållbarhet i form av:

ekosystemtjänster • naturresurser
planetens absoluta gränser

Illustration: Falköpings kommun

Hållbarhetsstrategi för Hjo kommun

Hållbarhetsstrategi för Hjo kommun

Dokumenttyp	Strategi
Fastställt/upprättad	2018-11-22 av Kommunfullmäktige, §21
Senast reviderad	
Detta dokument gäller för	Hjo kommun
Giltighetstid	Tills vidare
Dokumentansvarig	Hållbarhets- och kvalitetsstrateg
Dnr	2017-206

Varför en hållbarhetsstrategi?

Arbetet med att skapa en hållbar utveckling är prioriterat på alla nivåer. Det finns en mängd målsättningar från såväl region, regering, EU och FN som kommunen ska förhålla sig till i hållbarhetsarbetet. Dessutom har Hjo kommun uttalat att man vill vara en attraktiv och hållbar kommun som ger medborgarna förutsättningar för ett gott liv. Hållbarhet och natur är ett utvalt utvecklingsområde i kommunens vision – Tillsammans skapar vi framtiden Hjo.

För att arbetet ska bli kraftfullt, och för att vi ska uppnå resultat i vårt hållbarhetsarbete, behöver vi välja fokus. Hållbarhetsstrategin är ett verktyg för att ange riktning och ambitionsnivå för kommunen.

Strategin ska styra vårt arbete genom att prioritera långsiktiga fokusområden i miljöarbetet. Genom att utgöra grunden för ett systematiskt åtgärdsarbete ska strategin leda till en förbättrad ekologisk hållbarhet.

En omställning till ett mer hållbart samhälle har inte bara miljöfördelar utan ofta även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, ökad sysselsättning, näringslivsutveckling och förbättrad hälsa. Hållbar konsumtion och produktion utgör en förutsättning för en hållbar utveckling.

Hållbarhetsstrategin för Hjo kommun är ett led i arbetet att nå uppsatta mål. Vägen till ett hållbart samhälle är en förändringsprocess som innebär en utveckling där både naturens resurser och mänskliga förmågor nyttjas medvetet och balanserat. Sambandet mellan hållbara satsningar och en lokal utveckling är tydlig. På det lokala planet är kommunen en betydande aktör i arbetet för att nå såväl de globala som nationella och regionala målen för hållbar utveckling.

Vad är hållbar utveckling?

Hållbar utveckling definieras ofta som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina”. Hållbarhetsarbetet har tre dimensioner; social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och ekologisk hållbarhet. Hållbarhetsstrategin har fokus på den ekologiska hållbarheten, men ska naturligtvis samspela med kommunens arbete med social och ekonomisk hållbarhet.

Andra mål/styrdokument som ligger till grund för hållbarhetsstrategin

För att kunna arbeta med hållbarhets- och klimatfrågor på ett effektivt sätt finns det olika mål framtagna på olika nivåer, från det stora globala perspektivet till det lokala.

De Globala hållbarhetsmålen

2015 antog världens ledare (FN) rapporten *Agenda 2030* och dess globala hållbarhetsmål. De nya globala målen gäller fram till 2030. Medan fattigare länder ställs inför stora utmaningar att utrota fattigdom och hunger, kommer det krävas ansträngningar av de rika länderna för att nå en hållbar konsumtion och att begränsa klimatförändringarna.

Nationella miljö kvalitetsmålen

Svenska riksdagen har slagit fast ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål. Miljö kvalitetsmålen är ett löfte till framtida generationer om frisk luft, hälsosamma livsmiljöer och rika naturupplevelser.

Att nå de svenska miljömålen får dessutom inte leda till ökade miljö- och hälsoproblem i andra länder. Målen ska uppnås 2020.

Regionala miljömålen

Tillsammans med Västra Götalandsregionen har Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen tagit fram regionala tilläggs mål för att lyfta fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. Det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen 2017-2020 går under namnet "Utmaningar för ett Hållbart Västra Götaland". Hjo kommun är en av aktörerna som gjort ett antal åtaganden inom ramen för detta program.

Hjo kommuns vision, målmodell och miljöpolicy

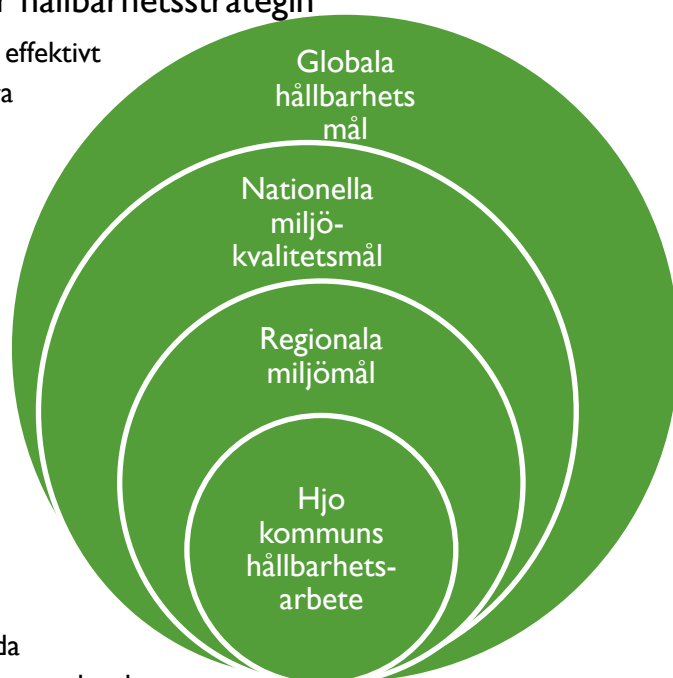
För att långsiktigt styra Hjo kommun har kommunfullmäktige fastställt en vision för Hjo kommun "Tillsammans skapar vi framtidens Hjo". Visionen bygger på ett hållbarhetstänk, både vad gäller social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. För att nå visionen satsar Hjo kommun på sex utvecklingsområden, där ett är uttalat fokuserat på Hållbarhet:

Hållbarhet & Natur – Resurssnålt med hög livskvalitet

I framtidens Hjo har människor en hög livskvalitet utan att tära på våra gemensamma naturresurser. Genom vår småskalighet har Hjo unika förutsättningar att bli en tät, miljövänlig och promenad- och cykelvänlig stad.

Kommunfullmäktige styr mot visionen genom att ange mål för kommunens arbete, mål som är nyckelfaktorer för att nå visionen. Det hållbarhetsstrategiska arbetet ska alltid svara upp mot kommunfullmäktiges prioriterade mål med fokus på hållbarhet.

Hjo kommuns miljöpolicy anger en övergripande inriktning för Hjo kommuns miljöarbete. Den utgör utgångspunkten för omställningen till en ekologiskt hållbar samhällsutveckling. Enligt kommunens miljöpolicy ska kommunen t ex i sin planering och i alla investeringar sträva efter en miljömässigt hållbar utveckling. Det förtydligas också att miljöfrågor ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten på alla områden.

Hjo kommuns Hållbarhetsstrategi - Prioriterade områden

Hållbarhetsstrategin anger sex prioriterade områden för kommunens strategiska miljöarbete. Områdena är valda för att de bedöms vara mest betydelsefulla för Hjo kommun att nå direkta resultat i det strategiska miljöarbetet. De är ett tydligt uttryck för kommunens ambitioner att visa vägen i miljöarbetet – att vara ett föredöme och skapa förutsättningar för den nödvändiga omställningen.

Varje prioriterat område bidrar till att uppfylla ett eller flera av de globala hållbarhetsmålen. Detta förtydligas med hjälp av de internationellt antagna Agenda 2030 symbolerna. I text anges också hur varje område bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen.

1. HÅLLBARA TRANSPORTER

Hjo kommuns arbete med resor och transporter ska bidra till minsta möjliga miljöpåverkan. I Hjo ska det gå att ta sig fram tryggt, säkert och effektivt i ett promenad- och cykelvänligt trafiksystem där det också är lätt att utnyttja kollektivtrafik. Vid planering ska behoven för gång-, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Kollektivtrafiken utvecklas i regional samverkan.

Kommunen ska stimulera till mer hållbara val och beteenden genom att sprida kunskap och verka för en mer hållbar inställning till bilen samt till en minskning av onödiga bilresor.

Hjo kommun ska arbeta för att göra fossilfria bränslen tillgängliga för kommunens innevånare och besökare.

Arbetet med transporter konkretiseras i kommunens *Trafikprogram* samt *Mötes- och resepolicy*.

Det prioriterade området är kopplat till miljö kvalitetsmålen: *Frisk luft*, *God bebyggd miljö*, *Bara naturlig försurning* och *Begränsad klimatpåverkan*.

2. HÅLLBARA MÅLTIDER

Hjo kommun ska verka för att produktion, transporter och konsumtion av livsmedel ska belasta miljön och klimatet så lite som möjligt. Kommunen ska sträva efter att öka andelen närproducerade, ekologiska och rättvisemärkta livsmedel i måltidsverksamheten. För att minska måltidens klimatpåverkan ska kommunen

minska köttkonsumtionen och öka andelen vegetabilier i offentliga måltider. Genom att äta mindre men miljömässigt bättre kött från betande djur som hjälper till att hålla marker öppna så gör vi en viktig insats för planeten. Måltiderna ska vara säsonganpassade. Kommunen ska aktivt arbeta med att minimera matsvinn i olika led i processen. Genom att göra kloka matval som tar hänsyn till naturen, klimatet och djurens välfärd gynnas också lokala gröna näringar vilket kan leda till flera arbetstillfällen, öppna landskap och minskade utsläpp av växthusgaser tack vare kortare transporter.

Åtgärder och mål för hållbara måltider konkretiseras i kommunens *måltidspolicy* och *riktlinjer för måltider*.

Det prioriterade området är kopplat till miljökvalitetsmålen: *Giftfri miljö*, *Begränsad klimatpåverkan*, *Grundvatten av god kvalitet*, *Rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

3. KRETSLOPP OCH GIFTFRI MILJÖ

I Hjo har människor en hög livskvalitet utan att tära på våra gemensamma naturresurser.

Hjo kommun arbetar för hållbara och slutna kretslopp inom alla samhällssektorer. Genom rådgivning och dialog med invånarna etableras beteenden som förebygger spill och uppkomsten av avfall.

Kommunen ska aktivt arbeta för att minska förekomsten och användningen av farliga ämnen som förorenar mark och vatten. Den kommunala organisationen ska vara ett föredöme i kretsloppstänkande och i arbetet för en giftfri miljö.

Kommunen ska med ökad kunskap och delaktighet skapa grund för hållbara val vid konsumtion av varor och tjänster och som är både etiskt och miljömässigt sunda och hållbara.

Mål och åtgärder för avfallsförebyggande arbete, ökad återanvändning, minskad miljöbelastning konkretiseras i kommunens *avfallsplan*.

Det prioriterade området är kopplat till miljökvalitetsmålen: *Giftfri miljö*, *Frisk luft*, *Ingen övergödning* och *God bebyggd miljö*.

4. ENERGI OCH KLIMAT

I Hjo är det lätt att leva miljövänligt. Kommunen och dess invånare använder förnybar energi och är ledande i användningen av energieffektiva produkter. Kommunens långsiktiga mål är att minska sin klimatpåverkan genom att bli fossiloberoende. Förnybara energislag används till transporter, uppvärmning och el. De kommunala verksamheterna ska vara ett föredöme i omställningen. Kommunen erbjuder information och rådgivning till allmänheten och ställer höga energikrav i sina egna upphandlingar.

Kommunens mål och åtgärder på kort och lång sikt fastställs i kommunens *energi- och klimatplan* och *vindkraftsplan*. Målet är ett kontinuerligt strategiskt energiarbete i kommunen som bygger på samverkan och helhetssyn.

Det prioriterade området är kopplat till miljö kvalitetsmålen: *Begränsad klimatpåverkan* och *God bebyggd miljö*.

5. HÅLLBAR SAMHÄLLSPLANERING

Hjo kommun planerar för ett hållbart samhälle och arbetar för att invånare ska ha en hälsosam livsmiljö i hela kommunen. Kommunen ska möta efterfrågan på att leva, bo och verka i Hjo på ett miljömässigt hållbart sätt. Kommunen som helhet ska utvecklas i enlighet med kommunens översiktsplan. Hjo kommun ska hushålla med naturens resurser och utnyttja mark- och vattenområden effektivt. All kommunal planering sker klimatmedvetet, med fokus på att minska utsläppen av växthusgaser och anpassa samhället till framtida klimatförändringar. Hjo stad har en tät struktur med en blandning av bostäder, arbetsplatser och service. Parker och andra gröna ytor ska ingå som naturliga delar i stadsmiljön.

Grön infrastruktur är en naturlig del av planering och prioritering av insatser i olika samhällsprocesser. De ekosystemtjänster som naturen tillhandahåller ska nyttjas resurseffektivt samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden bevaras och stärks samt att sociala värden värnas.

I Hjo finns särskilda förutsättningar att producera ett bra dricksvatten. Kommunens vattenresurser ska nyttjas på ett hållbart sätt. Kommunens sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster ska skyddas från föroreningar. Vätterns vattenkvalitet är av särskild betydelse. Alla vattenförekomster ska på lång sikt uppfylla miljö kvalitetsnormerna.

Kommunens arbete inom fokusområdet konkretiseras i *kommunens översiktsplan*, *naturvårdsplan*, *vattenplan*, *detaljplaner*, och i *bygglovsprocessen*.

Det prioriterade området är kopplat till miljö kvalitetsmålen: *Grundvatten av god kvalitet, Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Ingen övergödning, Levande skogar, Säker strålmiljö, Ett rikt odlingslandskap och Levande sjöar och vattendrag.*

6. KUNSKAP OCH MEDVETENHET

De största miljövinsterna fås när alla förstår miljökonsekvenserna av sitt handlande och tar ansvar för den miljöpåverkan som uppstår. Det är därför viktigt att kommunen kompetensutvecklar sin personal och bidrar till att höja kompetensen i miljöfrågorna hos invånare och kommunens näringsidkare. Kommunen ska föregå med gott exempel i miljöfrågor och aktivt kommunicera miljöarbetet som bedrivs. Dessutom ska arbetet följas upp och återkopplas.

Kunskap och delaktighet ger grund för hållbara val vid konsumtion av varor och tjänster. Ett strukturerat miljöarbete ger förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Övrigt miljöarbete

Utöver det arbete som sker inom de prioriterade områdena arbetar kommunen löpande med många andra miljöfrågor. Det arbetet kommer att fortsätta enligt gällande beslut och styrdokument.

Hjo kommun deltar i flera nätverk och samarbeten för att få ny kunskap och ökat genomslag i miljöarbetet. Inom tillsyn och miljöövervakning medverkar kommunen i Miljösamverkan Östra Skaraborg, Tidans vattenvårdsförbund och Vätternvårdsförbundet. Inom renhållning medverkar kommunen i Avfallsförbundet Östra Skaraborg. För hållbarhetsstrategiskt samarbete är kommunen medlem i Hållbar Utveckling Väst.

Tillsammans med prioriterade områden bidrar det löpande miljöarbetet till en hållbar utveckling.

Genomförande och Uppföljning

Kommunstyrelsen är huvudansvarig för genomförandet och uppföljningen av hållbarhetsstrategin.

Genomförandet av strategin ska planeras och följas upp inom kommunens ordinarie styrsystem och därmed inom ordinarie målstyrning. Kommunstyrelse och kommunfullmäktige anger och följer upp mål, uppdrag och ekonomiska ramar i kommunens budget- och verksamhetsplan.

Hjo kommuns samlade organisation har ett gemensamt ansvar för att arbeta utifrån hållbarhetsstrategin och för att omsätta den i handling. Förvaltningen ska bryta ned kommunfullmäktiges och nämndernas mål och

strategier till åtgärder och arbeta in dessa i sina verksamhetsplaner.

Det praktiska arbetet utförs av förvaltningen och de kommunala bolagen tillsammans med externa aktörer.

Vissa insatser förutsätter engagemang och ansvarstagande som berör flera politikområden och med andra aktörer samt medborgare. Kommunchefen har det övergripande ansvaret för helheten och för att samordna verksamheternas verksamhetsplaner.

Om det behövs ytterligare styrdokument för att konkretisera strategin så ansvarar förvaltningen för att utarbeta dessa.

Uppsatta mål följs upp och redovisas i delårsrapporter och i årsredovisningen. Hjo kommun kommer årligen att rapportera och följa upp de åtgärder som vi åtagit oss att arbeta med inom ramen för "Utmaningar för ett Hållbart Västra Götaland". Kommunstyrelsen och förvaltningsledningen avgör i vilken mån de är i behov av mer regelbunden uppföljning i det konkreta åtgärdsarbetet.

Utvärdering av strategin

Utvärdering av hållbarhetsstrategin görs minst vart fjärde år i början av mandatperioden. De nationella och regionala miljömål är satta fram till 2020, och när dessa uppdateras behöver även den lokala hållbarhetsstrategin ses över för att säkerställa att kommunen bidrar på rätt sätt till miljömålen.